

SÚKROMNÁ SPOJENÁ ŠKOLA

AutistiPrešov

NA ČO SME HRDÍ

školský rok 2022/2023

Súkromná spojená škola, Vodárenská 3, Prešov

15. VÝROČIE ŠKOLY

Tento školský rok sme začali naozaj netradične. Naša škola oslávila 15. výročie. Pri tejto príležitosti sme už v septembri usporiadali krásny koncert v PKO. Na oslavu prišlo množstvo, pre nás veľmi významných ľudí a osobností, ktorí prispeli k tomu, aby naša škola dorástla nielen do krásy, ale hlavne do funkčnosti a užitočnosti pre množstvo rodín, ktorým do života vstúpil autizmus. Počas koncertu sme si zaspomínali, aké možnosti mali rodiny detí s autizmom pred pätnástimi rokmi a čím všetkým si museli prejsť, aby sa dostali k diagnostike, vhodným prístupom, či terapiám a ako sa postupom rokov menila kvalita života nielen detí s autizmom, ale aj ich rodín. O krásny program sa postarali naši žiaci. Svojimi vystúpeniami ukázali nielen svoju šikovnosť, ale aj to, ako krásne sa posúvajú v dôležitých sociálnych zručnostiach, ako napríklad zvládnuť hlučnosť, tmu, množstvo ľudí, čakanie na poradie, ale hlavne prenášať naučené schopnosti do iného aj nepoznaného priestoru. V nejednom oku bol vidieť slzičku dojatia a hrdosti nad tým, čo všetko zvládli a ich program sa s čistým svedomím dal nazvať umeleckým.

NAŠI NAJMENŠÍ

Asi najťažšie to každý rok majú naši najmenší. Odlúčenie od rodičov a nástup nového systému fungovania dá poriadne zabráť. Sme hrdí na našich najmenších a na ich obrovské posuny, ktoré v tomto školskom roku zvládli. Nastavenie denného režimu, nastavenie komunikačného systému, prechody z miestností do miestností, skupinové aktivity a dokonca „chodbovice“ nielenže bravúrne zvládli, ale väčšina z nich si ich aj poriadne užila. Taktiež počas bežných prechádzok sa naučili rešpektovať dospelého, čo je dôležité hlavne pre ich bezpečnosť. Návštevy centra mesta, Ekoparku, ba aj školský výlet do Dobrej hračky už v júni nebol vôbec problém. Mnohí si povedia: „O čo ide? Veď v škôlke sa deti iba hrajú.“ Funkčná hra je však alfou a omegou úspešného vzdelávania. Vedieť sa hrať je veľakrát tvrdá drina. Aj keď ich čaká ešte dlhá školská cesta, vykročili určite tou správnou nohou.

TEMATICKÉ DNI

Aj tento rok sme si v rámci jednotlivých tried, či poschodí pripomínali významné a dôležité dni v roku prostredníctvom aktivít zameraných na ochranu zdravia a prírody. Vytvárali sme rôzne projekty, zábavné aktivity, súťaže, varili a pripravovali typické pokrmy pri príležitosti Dňa mlieka, Dňa zeme, Dňa vody, či si pripomínali napríklad Deň ochrany zvierat. Pripravovali sme spoločne vianočnú výzdobu i výrobky do stánku na vianočné trhy. V rámci týchto aktivít sa zvyčajne spájalo na takzvaných „chodboviaciach“ niekoľko tried, čo nám dalo príležitosť stretnúť sa a učiť so spolužiakmi z iných tried, precvičovali sme nielen akademické vedomosti, výtvarné zručnosti, ale dalo nám to príležitosť precvičovať si komunikáciu aj v trochu inom, ale stále bezpečnom prostredí, ako je trieda. Veľkú pochvalu si zaslúžia aj naši najmenší škôlkari, ktorí absolvovali niekoľko takýchto „chodbovíc“ a zvládli to na výbornú.

KURZY PLÁVANIA

Naša škola už roky spolupracuje s kúpaliskom Delňa, kde naši žiaci chodia raz týždenne, aby sa naučili orientovať v priestore i vo vode, pomaličky sa zbavovali strachu z vody, úzkosti z hlučnejšieho prostredia a precvičili si sebaobslužné zručnosti v cudzom prostredí. V tomto školskom roku sme okrem Delne zaradili aj kurzy plávania na SPŠ strojníckej, pod vedením našich školených pedagógov, ktorí absolvovali osobitný týždňový kurz inštruktorov plávania. Kurzy boli určené pre žiakov druhého stupňa a realizovali sa tiež 1x týždenne. Žiaci sa učili bezpečne správať a orientovať vo vode, ale aj rôzne plavecké techniky. Samozrejme, rovnako ako u mladších, tak aj u starších žiakov nechýbalo ani šantenie, skákanie do bazéna, radosť z vody a utužovanie vzťahov pedagóg - dieťa/žiak.

AKCIE NA POMOC DRUHÝM A OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Konať dobro pomáha nielen tým, ktorí pomoc dostanú ... Sme veľmi hrdí na našich žiakov, ich rodičov i pedagógov, že osudy slabších a zraniteľných im nie sú ľahostajné a že sa aj v tomto školskom roku zapojili do niekoľkých charitatívnych akcií. Pred zimou sme organizovali zbierku pre útulok pre psíky v Prešove a zabezpečili im tak teplé peliešky a krmivo. Na jar sa v rámci akcie „Milujem svoje mesto“ naši žiaci zapojili do upratovania okolia našej školy. Prispeli tak nielen ku krajšiemu a čistejšiemu okoliu, ale aj k ochrane prírody. Začiatkom leta zasa naši priatelia z Čavargy a Lodenice Sigord zorganizovali súťaž vo varení kotlíkovice. V 6-tich kotlíkoch sa navarilo vyše 230 porcií boršču, grajcupy, fazuľovice či rôznych fajných gulášov. Výťažok z akcie bol venovaný našej škole. Do akcie sa zapojili naši šikovní pedagógovia a akciu prišli podporiť aj naši žiaci s rodinami.

VIANOČNÝ STÁNOK

Už tradične sme aj tento rok pred Vianocami vyrábali rôzne vianočné dekorácie a ozdoby, aby sme ich potom ponúkli v našom vianočnom stánku a mohli tak potešiť dobrých ľudí, ktorí si ich k nám prišli kúpiť. Výrobcovia a aj predajcovia boli samozrejme naši žiaci a zamestnanci školy, ktorí zároveň potešili okoloidúcich i kupujúcich nielen krásnym darčekom, ale aj vianočnou koledou, či milým úsmevom.

KRIŠTÁĽOVÉ KRÍDLO

Sme neskutočne hrdí na našu pani riaditeľku. O jej veľkom srdci a nadšení pre vytváranie lepších podmienok pre rodiny detí s autizmom vedeli naše deti, ich rodičia i všetci zamestnanci školy. Dnes už ale o nej vie celé Slovensko, a to aj vďaka prestížnemu oceneniu Krištáľové krídlo, ktoré pani riaditeľka v tomto roku získala v kategórii Filantropia. Ocenenie prinieslo obrovské nadšenie nás všetkých, množstvo televíznych či rozhlasových rozhovorov, ktoré opäť zvýšili povedomie o autizme a zároveň otvorili ďalšie dvere na zlepšenie kvality života ľudí s autizmom. Taktiež toto ocenenie rozbehlo spoluprácu naprieč všetkými ministerstvami, ktoré majú možnosť zlepšovať podmienky pre všetkých ľudí s autizmom v oblasti vzdelávania, zdravotníckej pomoci, sociálnych služieb či zlepšovania podmienok pre zamestnávanie ľudí s PAS. Keďže komplex služieb, aký poskytujú AutistiPrešov, je na Slovensku fenomén, stala sa pani riaditeľka vyhľadávaným poradcom pre Ministerstvo školstva, Ministerstvo zdravotníctva i Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny v otázkach vytvárania štandardov poskytovania pomoci a podpory ľuďom s autizmom.

ERASMUS+

Aj v tomto školskom roku sme v rámci projektu Erasmus+ vyslali našich kolegov na rôzne kurzy a výmenné stáže do zahraničia, aby sme sa inšpirovali a neustále zlepšovali v metódach práce s našimi žiakmi. Môžeme s hrdosťou povedať, že sme si opäť priniesli nové inšpirácie a výzvy a mohli tak obohatiť vyučovací proces. V školskom roku 2022/2023 sme našich kolegov vyslali do Českej republiky, do organizácie C)T)A) - Centrum Terapie Autizmu a do Základnej školy a materskej školy ABA Cerhenice.

TEENEGERSKÝ PLES

Krásne šaty, účesy, obleky a kravaty, to všetko nás urobilo zrazu inými, staršími, dospeljšími. Po skoro trojročnej prestávke, spôsobenej pandemiou, sme sa konečne opäť stretli s našimi kamarátmi zo SŠ Masarykova (PO), SŠ Pavla Sabadoša (PO) a SŠ Vojenskej (KE) na našom tradičnom Teenegerskom plese. Ples sme organizovali opäť v spolupráci s CVČ ABC v Prešove, v krásnom priestore s tanečným parketom a pódium. Atmosféra bola od začiatku vynikajúca. Nakúpili sme si tombolové lístky a po úvodnom prípitku (nealko) a vynikajúcej večeri, sme to mohli poriadne roztočiť na tanečnom parkete. Nechýbal ani program, počas ktorého sme spievali, súťažili aj tancovali. Žrebovanie tomboly bolo opäť plné radosti a smiechu. Náš už tradičný DJ Peťo pre nás hral doslova od srdca a vyťahoval z rukáva hit za hitom. Okrem skvelej zábavy to bola vynikajúca príležitosť precvičiť si zoznamovanie, konverzáciu, ale aj spoločenské stolovanie a správanie.

KUCHYNKA - ROZŠÍRENÁ PONUKA

Ani naša cvičná kuchynka nezaostáva v neustálom sa zdokonaľovaní a vymýšľaní nových dobrôt lahodiacich nielen brušku, ale aj oku. V tomto školskom roku okrem fresh štiav, bagiet, domácich cestovín, polievok a cheesecakov rozšírili svoju ponuku o famózne palacinky, hotdogy, bryndzové halušky i zemiakové kroketky. Naši žiaci tak opäť rozširujú svoje zručnosti a dláždia si tak dennodenne cestu k čoraz väčšej samostatnosti. Praktické učenie je dôležitou súčasťou prípravy do reálneho života. Obzvlášť hrdí sme na to, že našich žiakov tieto práce neskutočne tešia a naplňujú. Zahltení prácou netušia, že si týmito činnosťami nielen zlepšujú manuálne a pracovné zručnosti, učia sa pracovať v tíme, pravidlá bezpečnosti pri práci, ale dennodenne si takouto formou precvičujú matematiku, fyziku či dokonca chémiu.

INOVAČNÉ VZDELÁVANIE

Aj v tomto školskom roku prebehlo v našej škole inovačné vzdelávanie v teoretických východiskách autizmu, osvedčených prístupoch, metodikách a príkladoch dobrej praxe. 50 hodinového vzdelávania sa zúčastnili odborní zamestnanci, učitelia a asistenti špeciálnych i bežných škôl z celého Slovenska. Lektori, prevažne naši pedagógovia, psychológovia a odborní pracovníci tak v rámci jednotlivých prednášok odovzdali svoje skúsenosti z praxe. Veríme, že tým pomohli zlepšiť kvalitu vzdelávania žiakov s autizmom aj v iných regiónoch.

LYŽIARSKY ZÁJAZD, ŠKOLA V PRÍRODE, POBYTY V MEDZILABORCIACH

Po nekonečných pandemických opatreniach sme v tomto školskom roku mohli nanovo využívať možnosti vzdelávania našich žiakov v prírode. Koncom januára sme absolvovali lyžiarsky zájazd, kde sme si vyskúšali zjazdové lyžovanie, bežkovanie, prechádzky zimnou prírodou, či dokonca chôdzu na snežniciach. V júni sme sa s radosťou vrátili do nášho obľúbeného penziónu Lesana v Starej Lesnej a užili sme si množstvo športových a turistických aktivít. No a počas celého roka sme pravidelne v malých skupinkách využívali aj náš dom v Medzilaborciach, kde sme okrem výletov a zábavy naberali nové skúsenosti a zručnosti v prácach okolo domu. Všetky tieto „výlety“ sú pre nás neskutočným zdrojom nových podnetov, príležitosťou na spracovávanie situácií, ktoré v bežnom prostredí nemáme šancu zažiť. Odlúčenie od rodičov, cestovanie rôznymi druhmi dopravy v jeden deň, sebaobslužné činnosti v cudzom prostredí, toleranciu väčšieho množstva ľudí a mnoho ďalších, sú pre nás dôležité skúsenosti.

ŠPECIÁLNE OLYMPIÁDY

Aj v tomto školskom roku pokračujeme v zapájaní sa do aktivít Špeciálnych olympiád. Naši žiaci pravidelne chodia hrať tenis, zúčastňujú sa stretnutí športovcov v rôznych športových disciplínach, čo určite prospieva ich lepšiemu fyzickému i psychickému vývoju. Učia sa spolupracovať v tíme i pracovať pod vedením trénera, čo sú do života naozaj cenné skúsenosti a zručnosti. Od 15. do 21. júna 2023 sa v Berlíne uskutočnil Global Youth Leadership Summit, na ktorom sa zúčastnili mladí lídri s mentálnym a bez mentálneho znevýhodnenia a ich mentori zo 49 krajín z celého sveta. Tento jedinečný summit organizovalo podobne ako Special Olympics World Games - celosvetové olympijské hry špeciálnych olympiád, celosvetové Special Olympics. Slovensko na hrách reprezentovalo v 12 športových disciplínach 38 mentálne znevýhodnených športovcov, ktorých do Berlína odviezol vládny špeciál. Na globálnom summite reprezentovali Slovensko ako mentor pani riaditeľka Eva Turáková a mladí lídri Veronika a Jakub. Jakub je absolvent našej školy a zároveň aj športovec Špeciálnych olympiád Slovensko. Na summite sa naši mladí lídri učili, ako žiť inklúziu, ako realizovať svoje projekty a ako meniť svet, aby bol miestom pre všetkých bez rozdielu. Bol to neuveriteľný zážitok pre všetkých.

ÚSPECHY V SÚŤAŽIACH

V zapájaní sa do súťaží sme čoraz odvážnejší a úspešnejší. Už tradične sa zapájame do recitačnej súťaže Keď pršalo, mrholilo v Klokočove. Vo veľmi silnej konkurencii sme získali dve 2. a jedno 3. miesto. Úlohou súťažiacich bolo nielen dobre zarecitovať, ale mohli ukázať aj svoje výtvarné či pracovné zručnosti pri výrobe ozdoby na ceruzku a záložky do knihy. V celoslovenskej výtvarnej súťaži Slovenského zväzu záhradkárov „Dobre je v záhrade“ bola jednou z víťazných kresba Sebka Balužinského. Do súťaže sa zapojilo 701 výtvarných prác zo 102 škôl. Jeho kresba bola dokonca vystavená na Agrokomplexe v Nitre. Všetkým výhercom, pedagógom i rodičom **SRDEČNE GRATULUJEME!** Ďalšou z tradičných súťaží, do ktorej sa zapája celá škola, je súťaž Pomôž svojej škole s Milk-Agrom. V tejto súťaži pomáhame nielen škole, ale aj prírode, zberom viečok z jogurtov a tetrapakov z mlieka. Učíme sa tak recyklovať odpad. V tomto školskom roku sme získali prvé miesto v zbere viečok a ocenený bol aj náš výrobok. Veľká vďaka patrí nielen našim žiakom, ale aj ich rodičom, ktorí viečka zbierali.

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA, MOBILNÁ APLIKÁCIA ASDetect

17. februára 2023 CVI Prešov, n.o. v spolupráci s AutistiPrešov zorganizovali medzinárodnú konferenciu VÝZNAM VČASNEJ DIAGNOSTIKY A INTERVENCIÍ U DETÍ S PODOZRENÍM NA PAS v Poprade. Konferencie sa zúčastnilo 300 odborníkov z rôznych oblastí práce s klientami s autizmom, pomáhajúcich profesií, rodičov, či študentov vysokých škôl. Na konferencii vystúpili odborníci zo Slovenska aj Čiech, ktorí sa venujú diagnostike autizmu alebo včasným intervenciám. Konferencia bola spojená s predstavením jedinečnej mobilnej aplikácie ASDetect, ktorú v rámci jedinečného projektu priniesli na Slovensko a preložili do slovenčiny CVI Prešov spoločne s partnermi ACVA a o.z. Cesta von. Táto aplikácia pomáha rodičom všimnúť si prvé príznaky autizmu už u 11 mesačných detí a čo najskôr tak začať proces diagnostiky a intervencií. Táto mobilná aplikácia je bezplatná a voľne dostupná. Od septembra si ju stiahlo už viac ako 2 700 ľudí.

VÝLETY, EXKURZIE, NÁVŠTEVY ZAUJÍMAVÝCH ĽUDÍ

Aj tento rok sme sa vybrali objavovať krásy Slovenska, historické pamiatky a múzeá. Tieto exkurzie sú pre nás veľmi dôležité a sú zdrojom množstva skúseností a vedomostí, ktoré sa v školských laviciach nenaučíme. Tento rok sme si pozreli Prešov a jeho okolie, Ekopark, mini ZOO, ZOO v Spišskej Novej Vsi, navštívili sme múzeum i skanzen v Starej Ľubovni. Taktiež k nám prišli zaujímaví hostia, študenti Fakulty zdravotníckych odborov, ktorí nám ukázali názorné ukážky prvej pomoci, či sokoliari Sokoliarskej skupiny Sabina zo Sabinova, ktorí nás zasvätili do sveta týchto vznešených dravcov. Navštívili sme aj unikátnu Lego výstavu, ktorej autorom je Samuel Dečo, chlapec, pre ktorého sa lego stalo životnou cestou.

RODIČOVSKÉ PODPORNÉ SKUPINY

V minulom školskom roku sme rozbehli Rodičovské podporné skupiny, ktoré sa pravidelne konali každý druhý týždeň v stredu alebo vo štvrtok. Stretnutia sú väčšinou v Blue bistro, ale obľúbené sú aj stretnutia v prírode formou turistiky, kým sú deti v škole. Skupina bola takto na Kvašnej vode na Cemjate, či na Šarišskom hrade. Na stretnutiach sa rozprávajú o rôznych témach a problémoch, ktoré ich v živote s deťmi postretnú, odovzdávajú si navzájom skúsenosti a aj keď na všetko nemajú riešenia, tak sú si aspoň oporou. Vždy to dobre padne, porozprávať sa s niekým, kto má rovnaké problémy, aj keď nie vždy sa to týka len autizmu.

Kontaktná osoba: **Viera Mihaliková**, mobil: **0948 718 123**, FB **Vierka Pionierka Mihaliková**, skupina na Messengeri: **Podporná skupina AutistiPrešov**

Termíny stretnutí a všetky podstatné informácie nájdete vo vitríne pri vchode do budovy školy a na www.autistipresov.sk. Pozývame všetkých rodičov, najmä nových.

CESTA SNP

Cesta hrdinov SNP je najdlhšia pešia turistika na Slovensku. Siahla zo severovýchodu krajiny (Dukliansky priesmyk) až na západ po Devín. Jej dĺžka je cca 750 km. Prejsť ju si vyžaduje skvelú kondíciu, obrovské odhodlanie a vnútornú silu. Naši žiaci Praktickej školy síce neprešli túto konkrétnu trasu, ale v rámci každodenných vychádzok prešli za jeden školský rok rovnakú dĺžku trasy, čiže niečo cez 750 km. Prečo to robili? Naši kolegovia si uvedomujú, že so zvyšujúcim sa vekom našich žiakov je potrebné zvyšovať aj mieru pohybu, aby sa predchádzalo zdravotným ťažkostiam. Taktiež pravidelná medikácia často spôsobuje neprimerané priberanie až obezitu, čo má negatívne následky na zdravie našich žiakov. Ich obmedzenia v pohybe následne spôsobujú neschopnosť vykonávania aj minimálnej fyzickej záťaže, aká je potrebná napríklad pri sebaobslužných činnostiach, čo zase ovplyvňuje nielen ich samostatnosť, ale aj život celej rodiny. Hormonálne výkyvy v čase puberty často spôsobujú vyššiu mieru agresivity a dostatok pohybu vie tieto prejavy celkom dobre eliminovať na minimum. Preto u žiakov Praktickej školy zaviedli dennodenné dlhé prechádzky a ako cieľ si dali práve dĺžku trasy cesty hrdinov. Svoj cieľ splnili a naši žiaci môžu byť právom na seba hrdí.

ABSOLVENTI V MEDZILABORCIACH

Priateľstvá na celý život. Veľmi nás teší, že naši absolventi zavítajú občas do našej školy, aby nás pozdravili a porozprávali nám, ako sa im v živote darí. Často vidíme na sociálnych sieťach, že sa stretávajú aj v súkromí, že sa na seba tešia a sú dobrí kamaráti. Začiatkom prázdnin sa stretli aj klienti Špecializovaného zariadenia so svojimi bývalými učiteľmi Majkou a Marekom na spoločnom víkendovom pobyte v Medzilaborciach. Poriadne si užili spoločnú prítomnosť, výlety do okolia, spoločné varenie, bazén a nezabudli ani na práce okolo domu.

Vážení rodičia, srdečne Vám ďakujeme za dôveru a spoluprácu, ktorá je v práci s Vašimi/našimi deťmi kľúčová.

Tešíme sa na Vás v novom školskom roku 2023/2024!

